MOĞOLİSTAN'IN BAĞIMSIZLIĞININ 100. YILDÖNÜMÜ

Gülperi GÜNGÖR

GÜLPERİ GÜNGÖR

Moğolistan, Mançu İmparatorluğunun 1911'de yıkılmasının ardından bağımsızlığına kavuşmuş, 1921 yılında Halk Devrimi bağımsızlığını pekiştirmiş, 1924 yılında ilk anayasası kabul edilmiştir. 1945 tarihli Yalta Konferansında Moğolistanın bağımsızlığı uluslararası alanda tanınmıştır. 1961 yılında ise Moğolistanın Birleşmiş Milletlere üyeliği gerçekleşmiştir. 11 Temmuz 2021 tarihinin Moğolistanın Halk Devrimi ile bağımsızlığını kazanmasının 100. yıldönümü ve 27 Ekim 2021 tarihinin Birleşmiş Milletlere üyeliğinin 60. yıldönümü olması vesilesi ile 2021 yılı Moğolistan bakımından önemli bir yıl dönümü olmaktadır.

İç Asyada bir demokrasi vahası olarak nitelenen Moğolistan, komşuları Çin ve Rusyaya yönelik dengeli bir dış politika yürütme hedefini gütmektedir. Bunun yanında, 1994te kabul ettiği Yeni Dış Politika Konseptinde üçüncü komşu kavramı ile Moğolistan, gelişmiş demokrasilere sahip ülkeler ile siyasi, ekonomik, kültürel ve insani ilişkilerde ikili ve çok taraflı işbirliği kurma hedefini ortaya koymuştur.[1]

Binyıllara uzanan Türk-Moğol ilişkileri Türkiye ile Moğolistan arasında diplomatik ilişkilerin 24 Haziran 1969'da kurulması ile yeni bir boyut kazanmıştır. Moğolistan ve Türkiye arasındaki ilişkiler 1990larda gelişmeye başlamış, 1996 ve 1997 yıllarında sırasıyla Ulan Batur ve Ankara'da Büyükelçilikler açılmıştır. Moğolistanın ilan ettiği kolektif üçüncü komşu ülkelerinden biri de Türkiye olmuştur. Moğolistan, Türkiye ile ikili ilişkilerini stratejik ortaklık seviyesinde yürütme arzusunu ifade etmiştir ve Türkiye, Moğolistanın resmî belgelerinde kardeş ülke olarak nitelendirdiği tek ülke olmuştur.[2]

Moğolistan Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının (AGİT) bir üyesidir, BM ve NATO öncülüğündeki barışı destekleme harekâtlarına katkıda bulunmuştur, Avrupa Birliği ile Ortaklık ve İşbirliği Antlaşması imzalamıştır. Moğolistanın Ankara Büyükelçisi Bold Radvan, Türkiye ile Moğolistanın işbirliğinin AB, AGİT ve NATO çerçevesinde de yürütülmesi için fırsatların var olduğunu vurgulamaktadır.[3]

Türkiye'nin yükseköğretim kurumlarından bugüne kadar 2 binden fazla Moğol öğrenci mezun olmuş ve mezunlar Moğolistan ve Türkiye arasındaki iyi ilişkilerin pekiştirmesine katkıda bulunmuşlardır. Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Moğolistan'da eğitim, sağlık, altyapı, kültürel iş birliği alanlarında projeler yürütmektedir ve TİKA tarafından Moğolistandaki yerel makamlar, belediyeler ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği ile

700ün üzerinde proje ve faaliyet gerçekleştirilmiştir.[4]

2010 yılında Moğolistan ile Türkiye arasında Terörle Mücadeleye İlişkin Hükümetlerarası Antlaşma imzalanmıştır ve bu antlaşma uyarınca Moğolistan terörle mücadelesinde Türkiyenin her zaman yanında olduğunu ifade etmiştir.[5] Yılda iki kez toplanan Hükümetlerarası Ortak Ekonomi ve Ticaret Komitesi bünyesinde iki ülke birçok toplantı gerçekleştirmiş ve ilişkileri geliştirecek kararlar almıştır.[6] Türkiye ile Moğolistanın ticari ilişkileri henüz gelişme seviyesinde olmakla beraber, Moğol pazarının Türk firmalarına sunabileceği fırsatların dikkat çektiği görülmektedir.

Avrasya İncelemeleri Merkezi Moğolistan ile Türkiye arasındaki tarihi ve dostane ilişkilerin araştırılmasına ve geliştirilmesine önem atfetmektedir. Bu doğrultuda AVİM çatısı altında 2016 yılında 11. Asya-Avrupa Zirvesi Öncesi Moğolistandaki Güncel Durum, Moğolistanın Bölgesel Potansiyeli ve Türk-Moğol İlişkileri başlıklı toplantı, 2019 yılında ise Türkiye ve Moğolistan Perspektifinden Avrasya başlıklı toplantılar düzenlenmiş, bu toplantılara katılan Türkiye ile Moğolistanın Büyükelçileri ve öğretim görevlileri Türkiye-Moğolistan ilişkilerine dair değerlendirmeleri ile katkıda bulunmuşlardır. Bu toplantılarda Türkiye ile Moğolistanın tarihi ve kültürel bağları ele alınmış, ilişkilerin geliştirilmesi için büyük potansiyellerin mevcut olduğu ifade edilmiştir.

Tarihi ortak bağlarla manevi olarak yakınlık hissettiğimiz Moğolistan ile, ulaşım ve iletişim teknolojilerinin gelişmeleri sayesinde mesafe engellerimizin de ortadan kalktığı görülmektedir. Bu durum gelecekte ikili ve çok taraflı ilişkilerin daha çok gelişmesi, işbirliklerinin kurulması için fırsatlar doğurmaktadır. Bu fırsatların önemini vurguluyor ve bu vesile ile dost ve kardeş ülke Moğolistanın bağımsızlığının 100.yıl dönümünü kutluyoruz.

[1] Gülperi Güngör, Moğolistanın Dış Politikasında Denge Arayışı, *AVİM*, 20 Temmuz 2020, https://avim.org.tr/tr/Analiz/MOGOLISTAN-IN-DIS-POLITIKASINDA-DENGE-ARAYISI

[2] Bold Radvan, Opening Remarks by H.E. Bold Radvan, Eurasia from The Perspective of Turkey and Mongolia, AVİM Conference Book, p.12.

[3] Ibid, p.12.

[4] Moğolistan Cumhurbaşkanı Haltmaadan TİKAya Barış Nişanı, *Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı*, 24 Haziran 2021, http://www.tika.gov.tr/tr/haber/mogolistan_cumhurbaskani_haltmaa%27dan_tika%27ya_baris_nisani-63788

[5] Bold Radvan, Opening Remarks by H.E. Bold Radvan, Eurasia from The Perspective of Turkey and Mongolia, AVİM Conference Book, p.12.

[6] Ibid, p.13.

Yazar Hakkında :

Gülperi Güngör, 2015 yılında Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünden mezun olmuştur. 2020 yılında ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Bölümü □□□□□ yüksek lisans derecesini almıştır. Ocak 2020 □□□□□□□□□□ katılmıştır. Güngör, Ankara Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümünde doktor adayıdır. Mart 2025 sonrasında doktora çalışmasını yürütmek üzere Sheffield Üniversitesi'nde bulunan Güngör, AVİM'de Gayrimukim Uzman olarak görev yapmaya başlamıştır.

Atıfta bulunmak için: GÜNGÖR, Gülperi. 2026. "MOĞOLİSTAN'IN BAĞIMSIZLIĞININ 100. YILDÖNÜMÜ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2021 / 41. Temmuz 09. Erişim Kasım 22, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/MOGOLISTAN-IN-BAGIMSIZLIGININ-100-YILDONUMU

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır